

(REVISED COURSE)

(3 Hours)

[Total Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper

- Note: 1. All questions are compulsory and carry equal marks.
2. Draw sketches and diagrams wherever necessary.
3. Use of map stencil and simple calculator is allowed.

1 A) Draw a weather signs and symbols of the following. (Any Five) 5

- 1) $\frac{1}{4}$ cloud amount
- 2) Wind speed 5 knots per hour
- 3) Rainfall
- 4) Very Rough Sea
- 5) Fog
- 6) Lighting

B) Study the given weather map and answer the following questions:- 5
(Any Five) (Refer Appendix -1) 4 Oct

- 1) What is the pressure at Bangalore?-
- 2) State the cloud amount at Shimla?
- 3) State the sea condition recorded at coast of Gujarat.
- 4) State the wind speed and direction at Nagpur.
- 5) Name the area of high pressure in the map.
- 6) State the weather condition at Delhi.

C) Construct the Hythergraph from the following data and interpret it. 10

Mumbai (Temperature and Rainfall, 2016)												
Month	Jan	Feb	Mar	April	May	June	July	Aug	Sept	Oct	Nov	Dec
Temp. ^o C	25	25	27	29	30	29	28	27	28	29	28	26
Rainfall (m.m.)	0	0	10	0	0	710	817	366	645	68	0	0

2. Define climatology and explain the nature and scope of climatology. 20

OR

2. A) State the vertical distribution of temperature. 10

B) State the composition of atmosphere in brief. 10

3. Describe the various types of winds in brief. 20

OR

Q.P. Code: 23879

3. A) Describe the Tricellular model about air circulation. 10
 B) State the distribution of air pressure in brief. 10
4. What is humidity? Explain the various types of humidity. 20
- OR
4. A) Describe Orographic rainfall with suitable diagram. 10
 B) Give the information of global distribution of rainfall in brief. 10
5. Describe the relations of El Nino and Indian monsoon. 20
- OR
5. A) State the major types of cyclones. 10
 B) Describe tornadoes in brief. 10

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

- सूचना: १. सर्व प्रश्न आवश्यक असून प्रत्येकास समान गुण आहेत.
 २. आवश्यक तेथे आराखडे व आकृत्या काढा.
 ३. नकाशा स्टॅन्सिल व साधा कॅल्क्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

१. अ) खालील हवास्थितीदर्शक सांकेतिक चिन्हे व खुणा काढा. (कोणतेही पाच) ५
- १) १/४ मेघाच्छादन
 २) वाऱ्याचा वेग दर ताशी ५ नॉट
 ३) पाऊस
 ४) अति खवळलेला समुद्र
 ५) धुके
 ६) विजा चकाकणे
- ब) दिलेल्या हवास्थितीदर्शक नकाशाचा अभ्यास करून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. ५
 (कोणतेही पाच) (परिशिष्ट-१ चा संदर्भ घ्या.) ४ ऑक्टोबर
- १) बेंगलोर येथील वायूभार किती आहे?
 २) सिमला येथील आकाशाची स्थिती सांगा.
 ३) गुजरात किनाऱ्या जवळील सागराची स्थिती सांगा.
 ४) नागपूर येथील वाऱ्याचा वेग व दिशा सांगा.
 ५) नकाशातील जास्त भाराचा प्रदेश सांगा.
 ६) दिल्ली येथील हवेची स्थिती सांगा.

Q.P. Code: 23879

क) खालील आकडेवारीवरून पर्जन्य व तापमान दर्शक आलेख (हायड्रोग्राफ) तयार करा व त्याचे स्पष्टीकरण लिहा. १०

मुंबई (तापमान आणि पर्जन्य, २०१६)												
महिने	जाने.	फेब्रु.	मार्च	एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट	सप्टे	ऑक्टो	नोव्हें.	डिसे.
तापमान डिग्री से.	25	25	27	29	30	29	28	27	28	29	28	26
पर्जन्य (मी.मी.)	0	0	10	0	0	710	817	366	645	68	0	0

२. हवामान शास्त्राची व्याख्या सांगून त्याचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. २०

किंवा

२. अ) तापमानाचे उभे वितरण सांगा. १०

ब) वातावरणाची घटना थोडक्यात सांगा. १०

३. वाऱ्याच्या विविध प्रकारांचे थोडक्यात वर्णन करा. २०

किंवा

३. अ) हवेच्या अभिसरणासंदर्भातील त्रीपेयीय नमुण्याचे वर्णन करा. १०

ब) वायुभाराचे वितरण थोडक्यात सांगा. १०

४. आर्द्रता म्हणजे काय? आर्द्रतेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. २०

किंवा

४. अ) प्रतिरोध पर्जन्याचे आकृतीसह वर्णन करा. १०

ब) पर्जन्याच्या जागतिक वितरणाची थोडक्यात माहिती द्या. १०

५. एल निनो आणि भारतीय मान्सून यांच्या संबंधाचे वर्णन करा. २०

किंवा

५. अ) आवर्ताचे प्रमुख प्रकार सांगा. १०

ब) घुर्णवाती वादळांचे थोडक्यात वर्णन करा. १०

